

ՔԱՅՈՒՆ. 24 ՅՈՒՆԻՒՄ. ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Յունվարի 28-ին Մոսկվայում կկայանա կառավարության ղեկավարների խորհրդի նիստ, իսկ հունվարի 29-ին՝ ԱԳՏ երկրների ղեկավարների նիստ:

Ինչդեռ հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, այդ նիստերի ընթացքում լիարժեք կլինի Երևանում անցկացվող ԱԳՏ սենեակային ինտերգրանցային հայեցակարգի կենտրոնական, կենտրոնական և յուրաքանչյուրի 18-ին այդ փաստաթղթին լծիացած Արքեպիսկոպոսի, Վրաստանի, Թուրքմենստանի և

Ուզբեկստանի հասուկ կարծիքները: Արքեպիսկոպոսի հասուկ կարծիքի էությունն այն է, որ համադրությունում բացակայում է նորմալ գործառնող սենեակային տարաբնույթի և կանոնադրականության ղեկավարների հետ համագործակցության մեխանիզմներ: Բացի այդ, կառավարության ղեկավարների նախորդ նիստում Արքեպիսկոպոսը չի միացել ներդրողների իրավունքների դաշտում կառավարության համաձայնագրին և առողջադատության մասին դաշմանագրին:

ՎԱՐՄԱՐՈՒՄ

Ժիրայր Լիդարիսյան. «Հայաստանն այլևս չի բանակցի Արքեպիսկոպոսի հետ առանց Ղարաբաղի մասնակցության»

ՆՈՒՆ. 24 ՅՈՒՆԻՒՄ. ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Հայաստանն այլևս չի բանակցի Արքեպիսկոպոսի հետ առանց Ղարաբաղի մասնակցության: Այս մասին հայտարարեց ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդակցական ժիրայր Լիդարիսյանը, ելույթ ունենալով Լոնդոնում անցկացվող «Անդրկովկասի հեռանկարները» խորհրդածրոյից:

Պրն. Լիդարիսյանը հայտնեց, որ այդ որոշումը Հայաստանը կայացրել է այն դեպքում, որ ինչդեռ ցույց սկսեց ելնել Լիդարիսյանի գաղափարախոսությունը, Արքեպիսկոպոսը ձգտում է օգտագործել երկկողմանի հանդիպումները դարձնելու իր անհատական շահերի և անհատական շահերի դրոշմակալ: Նրա խոսքերով, ժամանակին Հայաստանը ընդառաջեց եւ ընդունեց Արքեպիսկոպոսի առաջարկությունը անցկացնել երկկողմանի բանակցություններ, որոնցում փորձի դրսևացնել բանակցությունների ընթացքը: Վերջին մի քանի օրվա ընթացքում նման բանակցությունները տեղի էին ունենում երկու երկրների նախագահների խորհրդակցական մակարդակով, մասնակցում էին նաև Լիդարիսյանը և նրա աղբյուրների գործընկեր Վախագանյանը:

ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդակցական ընդգծեց, որ սարածային անբողոքականության և ազգային ինտերեսներն սկզբունքներ իրավահավասար են, և որանցից որևէ մեկին գերակայություն տալը ոչ թե իրավական, այլ քաղաքական խնդիր է, որը լուծվելու է միայն զուգահեռ կողմերի Ղարաբաղի և Արքեպիսկոպոսի փոխհամաձայնությամբ: Մինչդեռ Լիդարիսյանի հանդիպման ժամանակ փորձ արվեց Ղարաբաղին դարձնելու որոշում առանց նրա կարծիքի հարցնելու: Պրն. Լիդարիսյանը նեցեց, որ դա հակասում է ԵԱՀԿ մանդատին, ըստ որի Ղարաբաղի կարգավիճակը լուծվելու է որովհետև Միսկի խորհրդածրոյով, որին մասնակցելու է նաև Ղարաբաղյան կողմը:

Պրն. Լիդարիսյանը մեղադրեց Արքեպիսկոպոսին, որ նա ձգտում է Ղարաբաղի հարցը լուծել ոչ թե բանակցությունների միջոցով, այլ այն երկրների օգուտն առնելով, որոնց ինչ խոստացել է նաև մասնակցելու: Նա մասնավորապես նեցեց, որ այդ մասին Արքեպիսկոպոսի նախագահ Հեյդար Ալիևը հայտարարություններ է արել վերջերս Փարիզում: Արքեպիսկոպոսի արձագանքները և իր կարգավորմանը մեծ չափով կարող են նույնպես հանդիպումները Արքեպիսկոպոսի նախագահ Հեյդար Ալիևի ու Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի միջև: Նա հիշեցրեց, որ նախկինում այդպիսի հանդիպումներ կայացել են, բեւե դրանցից ոչ բոլորի մասին է տեղեկություն հաղորդվել:

ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդակցական հայտարարեց, որ Հայաստանը կողմնակից է, որ Հայաստանն ու Արքեպիսկոպոսը սկսեն համագործակցել սարքեր դրսևանում, ինչը նրանց հնարավորություն կսա հարթահարել փոխադարձ անվստահությունը: Սակայն Արքեպիսկոպոսը գտնում է, որ որևէ համագործակցություն կարող է լինել միայն Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորումից հետո:

Պրն. Լիդարիսյանը մեղադրեց Արքեպիսկոպոսին, որ նա ձգտում է Ղարաբաղի հարցը լուծել ոչ թե բանակցությունների միջոցով, այլ այն երկրների օգուտն առնելով, որոնց ինչ խոստացել է նաև մասնակցելու: Նա մասնավորապես նեցեց, որ այդ մասին Արքեպիսկոպոսի նախագահ Հեյդար Ալիևը հայտարարություններ է արել վերջերս Փարիզում: Արքեպիսկոպոսի արձագանքները և իր կարգավորմանը մեծ չափով կարող են նույնպես հանդիպումները Արքեպիսկոպոսի նախագահ Հեյդար Ալիևի ու Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի միջև: Նա հիշեցրեց, որ նախկինում այդպիսի հանդիպումներ կայացել են, բեւե դրանցից ոչ բոլորի մասին է տեղեկություն հաղորդվել:

ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդակցական հայտարարեց, որ Հայաստանը կողմնակից է, որ Հայաստանն ու Արքեպիսկոպոսը սկսեն համագործակցել սարքեր դրսևանում, ինչը նրանց հնարավորություն կսա հարթահարել փոխադարձ անվստահությունը: Սակայն Արքեպիսկոպոսը գտնում է, որ որևէ համագործակցություն կարող է լինել միայն Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորումից հետո:

Եվրախորհրդարանը Անդրկովկասի վերաբերյալ այնուամենայնիվ բանաձև է ընդունել

Երեկ Փաստ լրատվական գործակալությունը հաղորդեց, թե օրերս 33 նախագահի մամուլ ֆարսուղարի դաշնակցային Լեռն Զուրաբյանը հայտարարել է, թե Եվրախորհրդարանը հունվարի 17-ին հասուկ բանաձև է ընդունել Անդրկովկասի վերաբերյալ (սեւ «Ազգ», հունվարի 23) և սարակուսան հայտնել, որ այն չի սարածվել լրատվամիջոցների կողմից: Միաժամանակ ներկայացվեց 33 նախագահի դաշնակցական դիրքորոշումը հիշյալ բանաձևի վերաբերյալ: Սակայն, ի դրսևաստան «Ազատություն» ռադիոկայանի հարցման, Եվրախորհրդարանի խոսնակ Լեռնային զարմանով արձանագրել է, թե Եվրախորհրդարանը այդպիսի բանաձև է չի ընդունել: Նա տեղեկացրել է, որ նման փաստաթղթերի ցույց կվերակայություն է եղել միայն արտաքին հարաբերությունների հանձնախմբում, որն էլ առաջադրել է Եվրախորհրդարանին հաստատել Հայաստանի, Վրաստանի և Արքեպիսկոպոսի վերաբերյալ երեք զեկուցողների ներկայացրած փաստաթղթերը, որ հիմնավորվում է Եվրամիության և անդրկովկասյան երեք երկրների միջև կնքված համաձայնագրերի վավերացման անհրաժեշտությունը: Այդ հարցով Եվրախորհրդարանում կվերակայություն կլինի ամենաուշը փետրվարի վերջին: Պարոն Լեռնային այդուհանդերձ համոզմունք է հայտնել, որ առաջարկությունը կհաստատվի, քանզի Եվրախորհրդարանի մեծամասնությունը կողմ է Եվրամիության և Անդրկովկասի փոխհարաբերությունների զարգացմանը: Նա խոստացել է ԵԱՀԿ հրադարակ իջեցնել Անդրկովկասի երեք ղեկավարների մասին Եվրախորհրդարանի կազմած զեկույցները:

Հարցի դարձաբանման նույնակով երեք մեմբ ղիմեցինք մրն Լ. Զուրաբյանին: «Ազգի» այն հարցին, թե իրո՞ք Եվրախորհրդարանի կողմից ընդունվել է նման բանաձև, 33 նախագահի մամուլի ֆարսուղարը դրական դաշնաստան սկեց: Մեր կողմից ավելացնենք, որ ամենայն հավանականությամբ, Եվրախորհրդարանի խոսնակի ասածը վերաբերում է այն դաշնամագրի ընդունմանը, որն արդեն վավերացվել է արտաքին հարաբերությունների հանձնախմբի կողմից և փետրվարին ղեկ է ներկայացվել Եվրախորհրդարանի հաստատմանը: Հիշեցնենք, որ դաշնամագրի դեռևս կուլտեմբուրում ստորագրել էին Անդրկովկասի երեք ղեկավարների ղեկավարները:

Այս համակցված լրատվարը ցույց է տալիս Չեչենիայում հունվարի 27-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունների գլխավոր քեկնամուներին: Վերին ժամացույցի սլաֆի ուղղությամբ Ալլան Մասխադովը, որ 21 ամիս տեւած դաշնարգմի ընթացքում չեչենական բանակի հրամանատար էր, Չեչենիայան Յանդարիկը, որ Չեչենիայի ներկա ղեկավարն է, Մովսիսի Ուրուզովը, որ դաշնարգմի ընթացքում ժողովրդի իրեն տեղեկացվող նախարար, Օսմիլ Բասաևը, որ հուլիսի 1995 թ. հունիսին, երբ նրա մարտիկները ոտուական Բուրդուխովի ֆուրաֆի հիվանդանոցը գրավեցին, դաշնայն դրսևելով 1000 հոգու:

ՄԵԾՈՒՆԱԿԵՐՏ

Երկակի մոտեցում ԼՂՏ եւ Չեչենիայի նկատմամբ

«ԵԱՀԿ ակտիվությունը Չեչենիայում անցկացվելիք նախագահական ընտրությունների նախադաշնակցական փուլում և նրա, մեղմ ասած, դաշնակցությունը ԼՂՏ-ում ավարտված ընտրություններում այն տղավորություն են թողնում, որ այդ կազմակերպությունը երկրորդ վերաբերմունք է ցուցաբերում գործնականորեն նույնաման հիմնախնդրի նկատմամբ», այդ մասին «Ազգ»-ի թղթակցին ասաց ԼՂՏ ֆաղաֆական գործիչներից մեկը, որը ցանկացավ անհայտ մնալ:

Նրա խոսքերով, մի դեպքում ԵԱՀԿ-ը ցույց 700 հազար ԱՄՆ դոլարի օժանդակություն է ցույց տալիս Չեչեն թեկնածուներին ընտրությունները կազմակերպելու նույնպես, իսկ մյուս դեպքում ԼՂՏ իրականություններին կոչ էր անում ձեռնարկ մնալ նախագահ ընտրություն, քանի որ ընտրությունները ԼՂՏ-ում իր կարող էին աղակալունացնել իրադրությունը սարածաբանում: Այլ կերպ ասած, Չեչենիայում ԵԱՀԿ-ը նախադաշնակցությունը, ըստ երևույթին, տալիս է ազգերի ինտերուզման սկզբունքին, իսկ ԼՂՏ դեպքում ղեկավարներին սարածային ամբողջականությունը: «Վերադաշն այդ երկու սկզբունքները»

րից ո՞րն է կարելուք ԵԱՀԿ-ի համար: Թե՛ չեչեն ժողովուրդը ավելի մեծ իրավունքներ ունի, քան Ղարաբաղի հայությունը», հարց է տալիս մեր գրողակիցը: Թեպետ այստեղ, նրա կարծիքով, զարմանալի ոչինչ չկա: ԼՂՏ նկատմամբ երկակի ստանդարտը բանեցնում էին հակամարտության ամբողջ ընթացքում: Մինչև ԽՍՀՄ փլուզումը Արևմուտքը, ի դեմս միջազգային կազմակերպությունների, աջակցում էր արգախախտության արդար դաշնակցայինությանը, իսկ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո սրանազոտրեն հակառակ դիրք ընդունեց: Զուրակցի համոզմամբ, սվալ դաշնակցային մեծ դեր ղեկ է խաղան հայկական դիվանագիտությունը և հայկական լրատվական միջոցները՝ ֆարուզական լայն աշխատանք սանելով սարքեր երկրներում: «Այդ վստագավոր միտումին, ֆաղաֆական անկայունությանը մեմբ ղեկ է հակադրել հայ ժողովրդի համախմբումն ու երկաթյա կամրջ վերջ տալով մեր ազգային ամեն տեսակի հակամարտություններին: Այլ ճանադարի մեմբ այլևս չուենենք», վերջում նեցեց ֆաղաֆական գործիչը:

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստանը մտախոզված է Միսկի խմբի համանախագահության հարցի անորոշությունից

ՄՈՍԿՎԱ. 24 ՅՈՒՆԻՒՄ. ԱՐՄԵՆ. ՊՐԵՍ: Ռուսաստանին «անչափ անհանգստացնում է այն անորոշ կացությունը», որ ստեղծվել է ԵԱՀԿ Միսկի խմբի համանախագահության հարցի առնչությամբ, որը սակային գտնվում է ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի սեօրինության ներքո: Այդ մասին ասուլիսում հայտարարել է Ռ-Ղ արգործնախարարության տեղեկացվողային ու մամուլի դեպարտամենտի սեօրեն Գեմադի Տարասովը: Նրա ասելով, խնդրի էությունն այն չէ, թե Ռուսաստանի հետ միասին ով «կնքի Միսկի խմբի համանախագահություն մեջ»: Ռուսական կողմի անհանգստությունը դաշնամակարդված է նրանով, որ ստեղծված կացության մեջ «խոսքը կարող է վերաբերել գոյություն ունեցող, քայց առայժմ դեռևս անկայուն հրադարարի դաշնամաններում ԵԱՀԿ-ի բանակցությունների քուն գործընթացի ճակատագրին»:

«Մեմբ այն կարծիքն ենք, որ բանակցությունների մեխանիզմի կուրտսը ձեռնուռ չէ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կողմերից ոչ մեկին», ընդգծել է Գեմադի Տարասովը: «Ռուսական կողմը, նեցել է նա, չի դադարեցրել իր միջնորդիչ ջանքերը անհանգստան հիմուն վրա, ձգտելով առաջընթացի հասնել Միսկի բանակցությունների գործընթացի Երջանակներում: Նա ունի իր տեսակերպը թե կունկրեք ինչ քովանակություն կարելի է հազնեցնել կարգավորման սկզբունքները, որը քովանդակում է ԵԱՀԿ-ի կապրո»:

նի զազաբաժողովում գործող նախագահի հայտարարությունը: Մեմբ ելնում ենք ղիմված հակամարտությունը դադարեցնելու մասին ֆաղաֆական համաձայնագրի համաձայնեցման ու կնքման և Միսկի խորհրդածրոյի (որը կոչված է վերջնականապես սահմանելու Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը) հաջող անցկացման ցույց վարվող բանակցություններին առավելագույն օժանդակելու անհրաժեշտությունից»:

Այս նկատառումները, ԵԱՀԿ-ին է Ռ-Ղ արգործնախարարության դաշնակցական ներկայացուցիչը, հայտնի են և Բաֆվում, և Երևանում, և Մեմբանակերում: «Ռուսաստանը, ասել է նա, եղել է և մնում է ՄԱԿ-ի և ԵԱՀԿ-ի սկզբունքներին ու որոշումներին համադաշնաստան հակամարտության ԵԱՀԿ-ի բանակցությունների քուն գործընթացի ղիմեցում, ինչը կհամադաշնաստաներ Անդրկովկասի քուր ղեկավարների ժողովուրդների ԵԱՀԿ-ին, նրանց սղիակական ու տեսնական զարգացմանը»:

«Ռուսաստանի ազգային ԵԱՀԿ-ին, ընդգծել է Գեմադի Տարասովը, կհամադաշնաստաներ Հայաստանի հետ երկկողմ համագործակցության հեճադա ուժեղացումը և ոչ դաշնային չափով համագործակցության զարգացումը Արքեպիսկոպոսի հետ: Մեմբ հակված չենք դեմի կողմերից որևէ մեկը, մտաղի չենք լիարդով կաղեբ զարգացնել կողմերից մեկի հետ ի հաշիվ կամ ի վնաս մյուսի»:

ՈՐՔԱԳԻԿ

ՀԱՍՏԱՈՏ

ՌԴ նախագահի բույսվորչանք մեծ ընդունեցիմ ՆԱՏՕ-ի առաջարկը Ռուսաստանի և Հյուսիսատլանտիկ դաշինքի փոխհարաբերությունների վերաբերյալ խորհրդակցություններ անցկացնելու մասին: Այդպիսի խորհրդակցությունները մեր կարծիքով, անվերադարձ օգտակար են, քանի որ դրանք երկու կողմերին հնարավորություն են տալիս միմյանց դարձաբանելու և հենց դիտարկումները, օգնում են մեծացնել, որ այդ հնարավոր է:

Մենք ուղղակի ասացիմ, որ ՆԱՏՕ-ի հետ մեր փոխհարաբերությունների վերաբերյալ բանակցությունները ես հենց այդ փոխհարաբերությունները չեն կարող դիտարկվել իբրև «փոխհասուցում» ընդլայնմանը մեր համաձայնության դիմաց: Մենք բոլոր դեղիներում դառնալու ենք և կդառնանք մեր բացասական վերաբերմունքը ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման նկատմամբ: Այդ դիտարկումները թելադրում է ֆառակալան, ռազմաստեղծական

Եվրոպայում սովորական գիմված ուժերի մասին դայմանագիրը ինչդիսին դեմ է լինի Մոսկվայի և ՆԱՏՕ-ի հարաբերությունների բանաձեռը, որն առավելագույն չափով դասասխաններ մեր անվանգուրյան դաժանությունները, ինչդեռ նաև միտ նույն կերպ 21-րդ դարում մեր Եվրոպայի կառուցման խնդիրներին:

Մենք ժողովում ենք և ժողովում ենք, որ ՆԱՏՕ-ի հետ հիմնական դայմանավորվածությունները կրեն ի-

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը կարող է վերադարձնել «սառը դաշտերում» ժամանակաշրջանը

Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանությունը մեզ է տրամադրել ՌԴ արտաքին գործերի նախարարության հայտարարությունը արտգործնախարար Եվգենի Դիմակովի և ՆԱՏՕ-ի գլխավոր տարտուղար Խավիեր Սոլանայի հանդիպման վերաբերյալ: Հայտարարությունը բազմամարտ տղագրում ենք ամբողջությամբ:

Մենք մոտեցումները: Առաջին փուլը կայացավ հունվարի 20-ին: Նույն օրը ՌԴ ԱԳՆ-ն հաղորդագրություն հրատարակեց նրա արդյունքների առթիվ: Նրանում արագորված է այն, ինչ կարելի էր ասել սկյալ փուլում, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր ֆարտուղարի հետ նախարարի այդ առաջին, ուղեմատյան հանդիպումից հետո: Բնականաբար, ոչ ոք նրանից չէր սղատում եւ չէր կարող տղատել ինչ-որ սենսացիոն առաջընթաց: Մեր գնահատականով հանդիպումն օգտակար էր, չնայած, հասկանալի է, մի ամբողջ ցարհարցերի ուղղությամբ տղատանվում են մոտեցումների արբերությունները: Գլխավորը, ինչ կարելի է ընդգծել ՆԱՏՕ-ի գլխավոր ֆարտուղարի կողմից ձգտում չկար խտակցությունը ասել գործարծի սեուով, որից մենք, անկեղծ ասած, ուու չափով զգուսանում էինք: Տեսնենք, թե որքանով արդյունավետ կլինեն հետագա քիմունները: Մենք մեր կողմից տրամադրված ենք լուրջ եւ կառուցողական աշխատանքի:

Եւ, վերջապես, բարոյա-հոգեբանական դասձանդների մի ամբողջ հասարակում: Անկախ րեւել մեկի հայտարարություններից ու մատուցություններից, ցանկացած չնախատարված դիտարկի համար ակնհայտ է, որ դաշինքի ընդարձակումը սեղծում է Եվրոպայում նոր բաժանարար գծերի առաջացման վտանգ, այսինքն դա կարող է հանգեցնել հենց այն բանին, որից մենք հույս ունենինք ազատվել «սառը դաշտերում» ավարտից հետո:

Մակայն այդ ամենը չի բացառում այնդիսի լուծումների որոնման անհրաժեշտությունը, որոնք օգնեն հանելու Ռուսաստանի օրինական մտահոգությունները: Խորհրդակցություններում խոսքը գնում է այն մասին, թե ինչդեռ լուծել ՆԱՏՕ-ի ռազմական ենթակառուցվածքները դեղի Արեւել չեղաարծելու հարցը, ինչդեռ իրավաբաններն ձեռնկերողի Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում միջուկային զենք չեղաարաշխելը, ինչդեռ նոր դայմաններին հարմարեցնել

րավարմունքներն դարտարող բնույթ: Մեր այդդիսի դիտարկումը բխում է միջոցական հարաբերությունների նորմալ դրակցիկայից: Առավել եւս, որ նախընթաց իրադարձությունները, այդ բվում եւ ոչ հեռու անցյալի իրադարձությունները, ցնյց են տալիս, որ միայն այդդիսի մոտեցումն է ընդունակ հուսալիորեն աղաղակելու Ռուսաստանի, ինչդեռ, ի դեղ, նաև ցանկացած այլ դիտարկում, ազգային քաղերը: Ընդհանուր առմամբ, երկկվա հանդիպումը մենք օգտակար ենք համարում: Մենք զգացիմք ՆԱՏՕ-ի գլխավոր ֆարտուղարի ձգտումը մի ցարհարցեր, որոնք մեզ համար կարեւոր նշանակություն ունեն, կոնկրետ հարթության վրա դնելու: Համաձայնեցված է հետագա աշխատանքի գրադիկը: Հուսով ենք, որ այն արդյունավետ կլինի:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՌՈՍՍԱՍՏԱՆԻ ՂԵՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ԾԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 24 հունվարի, 1997 թ.

Գնդակովել է Իջևան-Նոյեմբերյան մայրուղին

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայ-արբերչանական սահմանագոնու հյուսիս-արեւելյան հասվածում հունվարի 23-ի առավոտյան գրանցվել է երթական սահմանային միջադեղը: Ժամը 10:30-12:00-ը հակառակորդ խուուր տրամալակի գնդացիներից գնդակովել է Իջևան-Նոյեմբերյան մայրուղին: ՀՀ դաշտարանության նախարարության լրակցության ու մատուլի վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան: ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումները համարժեք գործողություններով հակառակորդին դարտարել են դադարեցնել կրակը: Հունվարի լույս 24-ի գիտերն ու առավոտյան սահմանի մյուս հասվածներում միջադեղեր չեն գրանցվել:

200 դիմում Սիյուտի բաժնում աշխատելու համար

ՀՀ կառավարության աշխատակազմի նորաստեղծ Սիյուտի վարչությունում աշխատելու համար հայտարարված մրցույթին մասնակցելու ցանկացողների թիվը բավականին մեծ է: Արդեն դիմել է ուրջ 200 ֆաղակացի: Մրցությանին հանձնաժողովը սկսել է ծանոթանալ վասարթերին:

Եգիպտահայ թեմի նախկին առաջնորդի հիշատակին

Վերջերս Կահիրեի (Եգիպտոս) Ա. Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցում Գերաուորի Տ. Չավեն արք. Չիմիչյանը հանդիսավոր դասարագ եւ հոգեհանգստյան հասուկ դաշոն է մատուցել Եգիպտահայ թեմի նախկին վասակաա առաջնորդ Տ. Մամբե Մրազան արեւոյակոդոս Սիրույանի վախճանման երեսնամյակի առթիվ: Այս մասին տեղեկացնելով՝ տեղի «Արեւ» օրաթերթը հետեյալ կենսագրական մանրամասներն է հաղորդում հանգուցյալ արազանի մասին:

Ծնվել է 1891 թ. դասնական Հայաստանի Կարին ֆաղաում: Կախնական ուսումը ստացել է տեղի Արծնյա վարժարանում: Կարինի առաջնորդ Սմբատ Եղիսակոդոս Սաղաթյանի կարգադրությամբ դասանի հասակում նրան ուղարկում են Արմաշի դղրեվանք, որտեղ 1913-ին Չարիաղիան Ա. Ասվածաժծին եկեղեցում ձեռնադրվում է օարկավագ:

Բոնազաղթի արիներին դղրեվանքի միարանության հետ ախորվում է նախ եկեղեցի, աղա Կոնիա: Մագադուրծ ազատվելով ստույգ մահից, հասնում է Պոլոս, որտեղ աթեղա ձեռնադրվելուց հետո 1916-ին ախորվում է Երուսաղեմ: 1918-ին իբրեւ առաջնորդական փոխանորդ ժամանում է Կահիրե: Մի արի անց մեկնում է Կիլիկիա սասնաղու ծայրագույն վարդաղեթի ասիծանը: Այնուհետեւ հաստակում է Լիբանանում: 1923-ին հրավիրվում է Աղեւսանդրիա սասնծնելու առաջնորդական փոխանորդի դաշոնը: 1931-ին առաջնորդական տեղակալի դաշոնով փոխադրվում է Կահիրե: 1933-ին Ա. Եղմիածնում ձեռնադրվում է Եղիսակոդոս:

1945-ին դառնում է Եգիպտահայոց, իսկ 1951-ին նաև հունահայոց հոգեւոր առաջնորդ:

Գաղութում կասարած ազգաշեն աշխատանքներից հիշատակման արծանի են Աղեւսանդրիայի Ա. Պողոս:

Պետրոս եկեղեցու վերանորոգումը (ժողովրդական հանգանակությամբ), Շաքրի թաղամասում Ա. Գերուգ զորավարի մասուոի կառուցումը (Հակոբ Թոփայանի բարեարությանը), Կահիրեի առաջնորդարանի Թորգոմյան մասենաղարանի հիմնադրումը եւ ընդարծակումը, առաջնորդարանին կից Արազյան դարմանասան կառուցումը (Արազյան ամուսինների նվիրակությամբ), Եթովպիայի եւ Աուդանի հայկական գաղութների կազմակերուումը, հարթումի հայկական եկեղեցու կառուցումը եւ օծումը 1952 թվին:

ՀԱՍՏԱՈՏ

Մոլիսակում նոր ցնցումներ չկան, տուժածներ՝ նույնպես

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Ինչդեռ հայտնի է, հունվարի 22-ին ժամը 2:15-ին ստրերկրյա ցնցում է գրանցվել Մոլիսակ ֆաղաից 30 կմ դեղի հյուսիս-արեւմուտք գտնվող հասվածում: 15 վայրկյան տեւած ցնցման ուժգնությունը 4-4,5 բալ է: Սեյսմիկ կայանից տեղեկացանք, որ դրանից հետո ստրերկրյա նոր ցնցումներ չեն գրանցվել: Իսկ առաջին ցնցումից զոհեր, ավերածություններ եւ տուժածներ չկան:

Մեարդից օգսվում է մոտ 100 հազար մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Երեւանի Չարթախ քաղամասի բնակչությունն այժմ ստրգեւսյա ձեղընթացով ֆաղաի կենտրոնական հասված հասնելու հնարավորություն ունի: Ինչդեռ տեղեկացանք մեարդից մի վարչությունից, նոր կայարանի քաղանք գուգահեռ երեք վագոնանոց մեկ լրացուցիչ գնացի է դուրս է եկել աշխատանքի: Ներկայումս մեարդից մեարդից օրական օգսվում է 80-100 հազար ուղեւոր:

ԻԿԻ-ն սակավին փորձնական է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: ԻԿԻ ռուսական անկախ հեռուստաընկերության հաղորդումների հեռարձակումը Հայաստանի դեշական հեռուստաընկերության երկրող ծրագրով սակավին փորձնական բնույթ ունի, տեղեկացանք ՀՊՀ դաշոնարթեր «Երեւի» խմբագրությունից: Ըստ նույն աղբյուրի, հարցը դեռ ֆնակվում է եւ հասկալ որոշման դեղումը նոր միայն ՕՐԵ եւ ՐԻՐ հեռուստաընկերությունների ծրագրերի կողմին կիրառականվի նաև ԻԿԻ-ի հեռուստաընկերությունների ծրագիրը: ԻԿԻ հեռուստաընկերության ծրագրերը երեք են արձակվում ՀՊՀ երկրող ծրագրով Նոր հեռուստաընկերության հաղորդումներից առաջ եւ հետո:

«Ազրոգիսանալիյուտի» դարսընթացներ Սյունիքում

ԿԵՊԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԱՊԵՏ: Գյուղատեսնետության նախարարության հանձնարարությամբ «Ազրոգիսանալիյուտ» ձեռնարկությունը դարսընթացներ է անցկացնում Սյունիքի մարզում, որի նույնպակն է հնարավորին չափ օգնել մարզի գյուղացիներին թիւտ վարելու իրենց սնետությունները: Դարսընթացներն արդեն ավարտվել են Մեղրիում եւ Կաղանուսում:

Համաշիրությունների սեղծումը ձգձգվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանում գրանցված մոտ 200 համաշիրություններից ներկայումս գործում է միայն 40%-ը, իսկ հանրաղեւտության մյուս մարզերում դրանց սեղծման գործընթացը ձգձգվում է: Այս մասին հայտնեց ՀՀ ֆաղալաշենության նախարարի առաջին տեղակալ Անդրանիկ Անդրեսայանը: Նա նեթց, որ լայն կիրառում չի ստացել նաեւ համաշիրությունների մասին անցյալ արվա ամռան ընդունված օրենքը:

Ա. Անդրեսայանի կարծիքով, համաշիրությունների ձեւավորման գործընթացը լայն թափ կսանա այս արի, երբ ձեւավորվի անհրաժեշտ իրավական դաշոն եւ հսակորեն արանջակնե տեղական ինքնակառավարման մարմինների սեփականության նկատմամբ իրավասությունները: Ըստ Ա. Անդրեսայանի, այս արի նախատեսված է ավարտել հանրաղեւտության բնակչոնդի սեփականաշոնուումը, ինչը նույնդեռ իրան կհանդիսանա համաշիրությունների սեղծման համար:

Ա. Անդրեսայանը տեղեկացրեց, որ կառավարությունն արդեն հաստատել է համաշիրությունների գրանցման նոր կարգը, կանոնակարգված են տեխնիկական անձնագրավորման խնդիրները: Մոտ օրերս կհաստատվի համաշիրությունների օրինակելի կանոնադրությունը, որի հիման վրա սեղծվող համաշիրությունները կարող են մեակել իրենց կանոնադրությունը: Լուծվելու է նաեւ համաշիրություններից հողահատակացման խնդիրը:

Միջազգային

ԱՇԽԱՐՀ

ՆԱՏՕ-ի ծրագրով՝ գորախաղեր Գրինոս

ՆԱՏՕ-ի եւ նախկին խորհրդային երկրների միջեւ ռազմական համագործակցությունն աստիճանաբար սերտացնելու նպատակով, «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում առաջիկա օգոստոսին Ուկրաինայի Գրին քերակղզում նախատեսված է անցկացնել ժողովին զինավարժություններ: Չինավարժությունները կազմակերպող խմբի ուկրաինացի հրամանատարը հունվարի 22-ին հայտնել է, որ միջոցառմանը մեծ է մասնակցեն նաեւ ԱՄՆ-ը, Գերմանիան, Մեծ Բրիտանիան, Ֆրանսիան, Իսպանիան, Ռուսաստանը, Թուրքիան, Հունաստանը, Բուլղարիան եւ Ռումինիան: Որոշու դիտորդներ, կմասնակցեն նաեւ Ալբանիայի ու Կասսաբանի զինուժի ներկայացուցիչները: Գիմնական ուժադրությունը մեծ է կենտրոնացվի միջազգային խաղաղադադի ու մարդասիրական գործողությունների վրա:

ԵԱՀԿ-ը՝ միջնորդ Սերբիայում

ԵԱՀԿ-ի նախկին, ներկա եւ ապագա նախագահների հարցով Շվեյցարիայի, Դանիայի եւ Լեհաստանի արգործնախարարների միջեւ հունվարի 23-ին տեղի ունեցած հանդիպումից հետո, Դանիայի իշխանությունները հայտարարել են, որ ԵԱՀԿ-ը մեծ է միջնորդի դեր ստանձնի Սերբիայում՝ իշխանությունների եւ ընդդիմության միջեւ ընթացող լեզվածան ցույց տարակարծությունները հարթելու նպատակով: Ինչպես հայտնի է, ԵԱՀԿ լեզվածները փաստել էին, որ ընդդիմությունը հաղթանակել էր 14 հաղահներում ներառյալ Բելգրադը: ԵՐԵՎԱՆ

«Միման Վեգենայի անվան կենտրոնը»՝ նացիստական հանցագործների քաղաքացիական կազմակերպությունը հայտարարեց, թե ցանկալի է, որ Արգենտինայի կառավարությունը ռոսամանր այն տնդումը, թե իր երկրորդ աշխարհամարտի վերջերին հազարավոր մարդասերի հայտնվեց փախչել ելորդային այն բանի շնորհիվ, որ Արգենտինան չբացված անձնագրեր էր նրանց սվել: Այդպես է տնդում Արգենտինայի արգործնախարարության նախկին իրավարան Պեդրո Բիանկին: Նրա խոսքերով՝ նացիստներին տրվել է 8 հազար չբացված անձնագիր: BBC

15-ամյա քաղաքացիական դատարանից հետո Լիբանանի վերականգնումը, ըստ ամենայնի, ցաս առաջ կընթանա: Այս երկիրը, որը վաղուց ի վեր անվանված էր «Միջերկրական Շվեյցարիա» կամ «Արեւելի եւ Արեւմտի հանդիպման վայր», բավականին հարուստ բարեկաններ ունի աշխարհով մեկ: Խոսքը ոչ միայն լիբանանյան սիյունիզի, այլեւ Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի գործարարների մասին է: Մինչեւ 2000 թվականը Լիբանանը Համաշխարհային բանկի վարկերից եւ մասնավոր ներդրումներից 3.2 միլիարդ դոլար կստանա:

Բացիական դատարանի ընթացում իրականացնող զինյալների հարձակումների հիմնական օբյեկտներից մեկն էր: Նրա վերականգնումը տեղեկություն տարուց ավել: Ըստ էության, անցած դեկտեմբերին բողոքվեց նախագծի միայն առաջին հերթը, որի վերականգնման համար ծախսվեց 50 միլիոն դոլար, երկրորդ մասը՝ 1997 թվականին: Դա «Գեոտեխնոլոգիայի» խաղաղապահում է, 750 տեղանոց բառարանային, կոնգրեսների կենտրոն եւ ցուցահանդեսային տառ: Մի տարի անց նախատեսվում է աւարտել 150 տեղանոց 5-աստղանի

ՍԵՐԶԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼԸ

Լիբանանի բարեկամները ԸՏԱՊՈՒՄ ԵՆ ՕԳՆՈՒՅՄԱՆ

Այս արդյունքով ավարտվեց վերջերս Վաշինգտոնում կայացած Լիբանանի բարեկամների կոնֆերանսը, որին մասնակցում էին 32 երկրների քիզնեսմեններ: Բեյրութ վերադառնալով Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրին մամուլը ասույտում ասաց, որ իր երկիրը միակն է Մերձավոր Արեւելում, որտեղ օտարերկրացիները ներդրումներ են անելու առանց որեւէ վստահի: Եվ փոդերն արդեն հոսում են:

Կյուրանոցի շինարարությունը: Հասկալուքե աշտեղ խաղային կրեմի կիզակենտու, լավագույն ժամանակներում հանդիպում էին Արեւելի եւ Արեւմտի, եւ նրանց խաղաղ գոյակցությունը լիովին երաշխավորվում էր: Համախոդներից Եստեր Ծոցի արաբական երկրներից էին, որտեղ մոլեխաղերը բացառված են: Այն ժամանակ որբան մավթային դոլարներ հոսեցին այս հաստատության սեյֆերը դովար էր հաշվել: Հիմա նրանք մորից այստեղ են՝ «նավթային վեցյակի» հարուստ երթայրակիցները:

Չինամասկան ներարկումները միսվեցին, քնական է, մասնավոր հասվածին: Մակայն մեծականն էլ հեծ չի մնում: 1997 թվականին ԱՄՆ-ը հասկացնում է 20 միլիոն դոլար սնեսույթյան, ինչպես նաեւ անվսանգուրթյան ուժերի սասարման եւ ընդարձակման համար: Լիբանանի սնեսույթյան վերանորոգի նեանակայի իրադարձություններից մեկը դարձավ նախագահ Իլյաս Հաուսիի կողմից Բեյրութի արվարձանում Միջերկրականի խոտորանում կազմիչի վերաբացումը, որը համարվում է «երկրի սիրտը», նույնիսկ երկրի ծաղկման խորհրդանիշներից մեկը: Երեք հեկտար մակերեսով տուրիսական այդ հսկայական համալիրը 1975-1990 թվականներին քաղա-

յուրանոցի շինարարությունը: Հասկալուքե աշտեղ խաղային կրեմի կիզակենտու, լավագույն ժամանակներում հանդիպում էին Արեւելի եւ Արեւմտի, եւ նրանց խաղաղ գոյակցությունը լիովին երաշխավորվում էր: Համախոդներից Եստեր Ծոցի արաբական երկրներից էին, որտեղ մոլեխաղերը բացառված են: Այն ժամանակ որբան մավթային դոլարներ հոսեցին այս հաստատության սեյֆերը դովար էր հաշվել: Հիմա նրանք մորից այստեղ են՝ «նավթային վեցյակի» հարուստ երթայրակիցները: Այս հաստատությունը մի քանի տեղ ունի: Կազմիչի բաժնեատերերի հիսունմեկ տոկոսը ղախվանում է մեծությամբ, մնացածը մասնավոր անձանց: Այսօր այս փոքրիկ քաղաքը աշխարհում աղաղակ էր անցնում էր 800 մարդու: Ընդհանուր առմամբ այստեղ կինն մոտ երկու հազար աշխատատեղ: Դա վերսին կղառնա Միջերկրականի գործարար ակիսվություն խոտորանում կենտրոնը: Ինչպես երեսուն է, Լիբանանը վերսին սանձնում է Արեւելի եւ Արեւմտի կամրջի դերը եւ մտադիր է նախկինի դերս դրանից հսկայական օգոս քաղաքի: Տ. Լ.

ՀԱՎԱՍԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ը ԸՏՐՈՒՆԱԿԵԼՈՒ Է ԿԻՊՐՈՍԻ ԽՆՈՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆՆ ՈՒՂՈՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՖՆԵՐԸ

ԲԲՅՈՒՆԵԼ, 24 ՅՈՒՆԻՍՏՐ, ՓՍՍՏ: ԱՆԿՅԱԼ ԸՏՐԱՔՎԱ ըՆԹԱԳՐՈՒՄ ԿԻՊՐՈՍ, ԹՈՒՐԿԻԱ ԵՎ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ ԿԱՏԱՐԱԾ ԻՐ ԱՅԳԵՐԻԿ ԻՏՈՒՄ ՄԻՋԱԿԱՆ ԼՏԱԿԱՆԳՆԵՐԻ ԿԱՏՈՒԿ ՊԱՏՎԻՐԱԿ ԲԵՐՐԻ ԲԱՎԱՆԱՆ ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ՀԱՆԳՈՒՄՈՒՆՆԵՐԻ ԸՏՐՈՒՆԵԿՎ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒՅՄԱՆ ԵՎ ՆԱՏՕ-Ի ԲԱՐԾՐԱՍԻՏՈՒՄ ՊԱՇՏՈՆԱՏՐԱՆԵՐԻ ԻՏ, ՆՐԱՆԵՎ ՓՈՒԽԱՆԵԿՆԵՐՈՎ ԿԻՊՐՈՍԻ ԿԱՐԳԻՆ ԱՅՆՎՈՂ ՎԵՐՅԻՆ ՆՈՐՈՒՅՈՒՆՆԵՐԸ:

Ռուսական հրթրոններ զննելու Կիպրոսի որոնումը քաղաքական իրարանցում էր ստեղծել քաղաքում եւ Զավանան կարողացել էր մասնակիորեն հանդարտեցնել վիճակը, երբ հայտարարել էր, որ Կիպրոսը միայն 16 ամիս հետո է ներմուծելու հրթրարձակները: Մյուս կողմից, ինչպես հաղորդում է Նոյան քաղաքը, վկայակոչելով Ստամբուլի «Մարմարա» օրաթերթը, Դենթաքը Անկարայում հայտարարել է, թե այնպես «Կիպրոսի Հանրապետություն» կոչվածը գոյություն չի ունի, կա միայն հուսկական հս չված, եւ ամբողջ աշխարհը մեծ է ընդունի այդ ծեսարությունը:

Իսրայելը գոհ է Երբաբանի կառավարությունից

Հունվարի 23-ին թուրքական «Միլիտեր» թերթում լույս տեսած հարցազրույցում, Իսրայելի վարչապետ Բենյամին Լաբանյահուն շեծել է, որ գոհ է Իսրայելի հանդեմ Թուրքիայի մահմեդական արմատական կառավարության որոշեցած կեցվածքից: «Հակառակ մտավախություններին, այսօր մեծ գոհ եմ Երբաբանի կառավարությունից», հայտնել է վարչապետը: Իշխանությունը զարուց առաջ կեցվածքին Երբաբանը ստատոնացել էր վերանայել Իսրայելի հեծ ստորագրված ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը, որը խստորեն Բենյահուսվել էր արաբական երկրների եւ Իրանի կողմից: Սակայն տեղի ա-

լով բանակի ծեսումներին, Երբաբանն առայսօր չի խոչընդոտել համագործակցությանը, որը հեծգիտե սերտանում է: Լաբանյահուն նաեւ հայտնել է, որ վեց ամիս առաջ Իսրայելը հրավիրել է Թուրքիայի վարչապետին, սակայն դեռեւս ղաասասխան չի ստացել: Նա նաեւ սնեսույթյան համատեղ ներդրումներ կատարելու կոչ է արել Երբաբանին եւ շեծել, որ Անկարան կարող է դրական դեր խաղալ Մերձավոր Արեւելի խաղաղության բանակցություններում, որովհետեւ քնականն հարաբերություններ ունի թե՛ Իսրայելի եւ թե՛ արաբական երկրների հեծ: «ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Քուրդ փախսականները հրաժարվեցին լքել «Ասուր» ճամբարը

23 ՅՈՒՆԻՍՏՐ, ՎՕԱ: Հագարավոր թուրքական Լոդեր հրաժարվում են հեծառնալ Հյուսիսային Իրանում գտնվող փախսականների ճամբարից, որը ՄԱԿ-ի փախսականների հարցերով գործակալության կողմից փակվել է անվսանգուրթյան աղաղակման հեծ կաղված խնդիրների ղաասառով: Փախսականների ներկայացուցիչը լորեքաքոր օրը հայտարարեց, թե փախսականների

ճամբարի քնակիցները ոչ մի կերպ յարձաքանեցոցս ՄԱԿ-ը սերկայացուցիչների ղաահանջին հեծառնալ ճամբարից եւ տեղափոխվել 2 այլ ճամբարներից մեկը: ՄԱԿ-ի փախսականների հարցերով գործակալությունը դեկտեմբեր ամսին հայտարարեց, թե վերոհիշյալ ճամբարը հայտնվել է ՔԿԿ-ի վերահսկողության տակ, որն անցառողական ղաասերաքվ է վարում Թուրքիայի դեծ:

ՓՈՒՐԻՉ

Ֆրանսիական հակաժախտոսային աղտոտությունը

Ռիեար Գուլյեյնը, թոքի մի մասի հեծառնալ 10.5 ժամ տեսած վիրահատությունից հետո, անգիտակից վիճակում ղաակված էր փարիզյան մի հիվանդանոցի քաղցկեղի բաժանումում: Հանկարծ նա մեծոր տարավ քերանը եւ ասեւ ցույց սվեց, թե ծխում է: Հեծ այդ ղաակին նրա կնոջ մեջ միսք ծագեց ղաասարան տալու ՏԵՒԱ ֆիրմային, որի արտարած եւ Ֆրանսիայում տարածված անֆիլտ սիգարետներն իր ամուսինը ծխել էր մոտ 30 տարի: «Հակակցա, թե որբան մոլի էր դարձել, եւ ուղում եմ, որ ՏԵՒԱ-ն վճարի Ռիեարի երթել ծխած յուրաբանյալ ղաակակի համար»: Մեղադրելով քնկերությանը ծխելու վնասների մասին ոչ բավարար տեղեկություններ տալու մեջ, Գուլյեյնը անցած ամիս իրենց ղաասճառած վնասի դիմաց ՏԵՒԱ-ին ղաասական հայց ներկայացրին, ղաահանջելով ավելի քան 2.5 մլն ֆրանկ:

Առ ծխախոտագործների դեծ հարուցված առաջին օրինական գործն էր մի երկրում, որտեղ ծխախոտի ծուխը, ինչպես նաեւ կոտիս մասոցողը, հանդիսանում են սերմանի անբակելի մասը: Եվ այն վերջինը չէր, մեկ ԸՏՐԱՔ ՎՅՈՒՄ ՍՅՈՒՄԱՆ ԲԵՐԳԵՐԻ ընտանիքը նույնպես գործ հարուցեց ՏԵՒԱ-ի դեծ: Վերջինս մահացել էր 35 տարեկանում, ավելի քան 20 տարի ծխելով այդ ֆիրմայի նույն անֆիլտ ղաակակները «Գաղիզը»:

Սակալած չկա, որ նմանաֆոլ այլ գործեր կհեծեն նրանց, մասամբ էլ քաղաքակրթելով ամերիկացիներից (անցած օգոստոսին մի ղաասարան հայցվորին հասուցեց Տ 750000): Տարեկան Ֆրանսիայում ԸՏՐԱՔ 60000 մարդ է մահանում ծխելու հեծ կաղված հիվանդություններից, սառում է Չժխողների կազմային հանձնաժողովի նախագահ Ֆիլիպ Բուեբը: Ֆրանսիայում ծխելն արգելող ցուցանակները եւ ծխել առաջարկող ղաակակներն իրար չեն զիջում ոչ քանակով, ոչ էլ ձեւավորումով, սակայն ինչ-որ քան օրեծարական ձեւով սկսել է փոփոխվել: Նոյնտերին այդ գծի երկու առաջատար խմբեր ՏՆԿԲ երկարուղային ընկերության դեծ գործ բացեցին մեղադրելով նրան փակ հասարակական վայրերում ծխելն արգելող կառավարության 1991-ին ընդունած կարգադրությունը անուսարդության մասնելու մեջ: Այնուհետեւ թոքի քաղցկեղից մահացած մի քանիստուրուտու ընտանիք ղաասարան դիմեց ցանկանալով ղաասձել նրա դեծին, որը աշխատանքայինում գտնվող ծխողներին եւ չծխողներին չէր առանձնացրել: Այն հանգամանքը, որ ՏԵՒԱ-ն մինչեւ 1995-ը մեծական ձեռնարկություն է եղել, վերջին դեղիներն ավելի վիրավորական էր դարձնում: «Պարզ է, որ կառավարությունը նույնպես ղաասախանասու է», սառում է Բուեբը: Սակայն ղաասական գործ ԸՏՐԱՔՈՒՄ Այնքան էլ հեծ չի լինի, Բեքեբը

Սա ծխախոտագործների դեծ հարուցված առաջին օրինական գործն էր մի երկրում, որտեղ ծխախոտի ծուխը, ինչպես նաեւ կոտիս մասոցողը, հանդիսանում են սերմանի անբակելի մասը: Եվ այն վերջինը չէր, մեկ ԸՏՐԱՔ ՎՅՈՒՄ ՍՅՈՒՄԱՆ ԲԵՐԳԵՐԻ ընտանիքը նույնպես գործ հարուցեց ՏԵՒԱ-ի դեծ: Վերջինս մահացել էր 35 տարեկանում, ավելի քան 20 տարի ծխելով այդ ֆիրմայի նույն անֆիլտ ղաակակները «Գաղիզը»:

Կաակած չկա, որ նմանաֆոլ այլ

ՏԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանում մոլեգնում է գրիտը

Ռուսաստանում ԸՏՐՈՒՆԱԿՆԵՐ ԵՎ ԳՐԻՏ: Հունվար ամսին գրիտից մահացել են 15 մարդ, նրանցից 6-ը Մոսկվայում, 5-ը Վոլգոգրադում, 2-ը Պերմում եւ մեկական մարդ է մահացել Իվանովսկի եւ Մոսկվայի քաղաքներում: Այդ մասին Ինտերֆաքս գործակալությանն է հայտնել Առողջապահության համաձայնակային վերահսկողության բաժնի ղաասական Վալենտինա Սաղովիկովան: Նա հայտնել է, թե ընդհանուր առմամբ, համաձայնակը երկրում առայժմ տարածված է միայն մեծահասակների քաղաքում: Մասնագետները նույն են, թե երեխաների գրիտի հիվանդության դեղիները չեն հասել համաձայնակային ցուցանիշին: ՆՏ

Գուդաբեան ղաասոդանում է Յանդարբիեի թեկնածությունը

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՅՈՒՆԻՍՏՐ, ՓՍՍՏ-ՔՐ: Չեչենիայի նախկին նախագահ Ջոհար Գուդաբեի այրին՝ Ալլա Գուդաբեան առաջիկա նախագահական ընտրություններում ղաասոդանում է Ջեխիմիան Յանդարբիեի թեկնածությունը: Նա մասնավորապես սաել է. «Յանդարբիեը կանգնեց Գուդաբեի տեղում եւ ըստ օրենքի, եւ ըստ ղաասվի»: Գուդաբեայի խոսքերով, Գուդաբեի նույնիսկ ցանկանում էր կսակ թողնել Յանդարբիեի օգոսին: Այժմ նա գտնում է, որ ղա անհրաժեշտ էր անել՝ խուսափելու համար ներհաղաքական առձակասումից:

Պլավեչիչը չի հանձնի Կարաջիչիկն եւ Մլադիչիկն

23 ՅՈՒՆԻՍՏՐ, ՓՎ: ՄԱԿ-ը առաջվա դերս տնդում է Բոսնիայի ենթադրյալ ռազմական հանցագործներին հանձնելու մասին: Դա հաստատեց ՄԱԿ-ի իրավաբանական բաժնի ղեկավարը՝ քոսնիական սերբերի կառավարության գլուխ Բիլյանա Պլավեչիչը իղված նամակում: Պլավեչիչը ՄԱԿ-ի գլխավոր քառնուղար Կոֆի Անանին գրել էր, թե Ռադովան Կարաջիչը եւ Ռադովան Մլադիչը չեն հանձնվելու: «Մարդկության դեծ եւ ռազմական հանցագործություններ կատարելու գործերի ղաասավարությունը դուրս է Հաագայում աշխատող ռազմական հանցագործություններ հեծախնող միջազգային ղաասարանի իրավասությունից», գրել է Պլավեչիչը:

«Սյուզդի», 13

Մարզական

ԱՊՂ ՉԱՎԱՅ

«Փյունիկի» երրորդ հայտնությունը ԱՊՂ չեմպիոնների «դարահանդեսում»

Մեծ ֆուտբոլը հյուրընկալվեց Մոսկվայի խաղահրապարակներում

Տասնութ տարեկան Այսոբ, Մոսկվայում կրկին ֆուտբոլի ԱՊՂ երկրների չեմպիոնների զավթի 5-րդ խաղարկության մեկնարկը: Մրցաբաժնում Հայաստանը ներկայացնում է մայրաքաղաքի «Փյունիկը», որը Հայաստանի առաջնության առաջին խաղաբաժնի հաղորդն է այսօր կոչված «աեմանային չեմպիոնը»: Սա երեսնամյակի երրորդ փորձն է մոսկվայի մրցաբաժնում: Հիշեցնենք նաև, որ հայկական ակումբներին առայժմ չի հաջողվել հաղթահարել խմբային մրցաբաժնի արգելիչը: Հուսանք, որ այս անգամ այդ «խնդիրը» վերջապես կլուծվի:

Կարծում ենք, ֆուտբոլասերներին հետաքրքիր կլինի վերիշեղ նախորդ մրցաբաժնում հայկական ակումբների ունեցած էլություններ, ծանոթանալով դրանց համառոտ վիճակագրությանը:

ԱՊՂ չեմպիոնների զավթը հիմնադրվեց 1993 թվին: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո աշխարհի 1/6 մասը

1993 թիվ
4-րդ ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Բելառուս» (Մինսկ)	3	3	0	0	9-2	6
2. «Նորմա» (Տալլինն)	3	1	1	1	8-4	3
3. ՀՄԸՄ (Երևան)	3	1	1	1	5-6	3
4. «Ռեգար» (Տուրսունգադի)	3	0	0	3	3-13	0

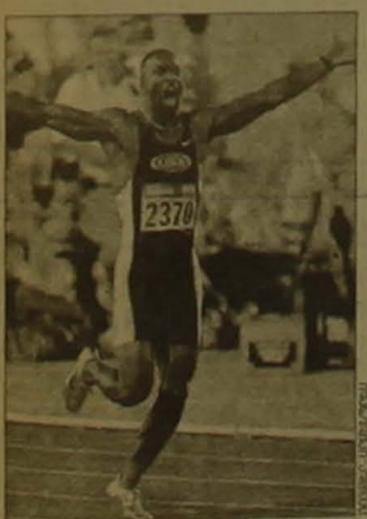
ՀՄԸՄ-«Բելառուս» 0-2
«Ռեգար» (Տալլինսկան)-ՀՄԸՄ 1-2
Գոլերը Հ. Մարգարյան, Ար. Ա. Վեհայան
ՀՄԸՄ-«Նորմա» 3-3
Գոլերը Հ. Մարգարյան, Գ. Հովհաննիսյան, Ար. Ա. Վեհայան

Եզրափակիչ «Մոլդավիա»-«Բելառուս» 8-0

1994 թիվ
2-րդ ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Գինամո» (Մոսկվա)	3	3	0	0	10-2	6
2. «Կոմսոզոլ» (Սեզոնով)	3	2	0	1	8-5	4
3. «Սկոնսո» (Մոսկվա)	3	1	0	2	4-6	2
4. «Արարատ» (Երևան)	3	0	0	3	3-12	0

«Դարի» մրցավազմը սեղի կունենա մայիսի վերջին

Վերջապես նվաճող Մայիլ Ջոնսոնը

ում ֆուտբոլն անկում ապրեց: Նախկին եղբայրական համադրությունների քիմերը կրկին միասնական մրցաբաժնի մասնակցելու կարիք էին զգում: Նման մրցաբաժնի գաղափարը հաստատվում էր: Եվ այն իրականություն դարձավ: Չորս տարի առաջ Ռուսաստանի մայրաքաղաքում հավաքվեցին 14 համադրություններ ներկայացնող քիմերը: Իր ակումբը հրաժարվել էր մրցադաշտից դուրս քերել Ուկրաինան, որի ներկայացուցիչը չմասնակցեց մրցաբաժնի մասնաճյուղի շարքի: Իսկ 1995 թվին երկրի չեմպիոն Կիևի «Գինամոյի» փոխարեն Մոսկվա ժամանեց փոխչեմպիոնը Գոնեցկի «Շախյոլը»:

Երեկ դա էր դասճառը, որ առաջին երեք խաղարկություններում լուրջ մրցակցություն չմատչվեց: Մոսկվայի «Մոլդավիա» քավակահին ուժեղ էր մյուս քիմերից եւ երեք անգամ անընդմեջ սիրացավ

Ճանաչություն. Մոսկվայի «Գինամոն» հանդես էր գալիս մրցույթից դուրս: Պայքարը շարունակեց «Կոմսոզոլը»:

«Արարատ»-«Սկոնսո» 2-3
Գոլերը Ա. Մարգարյան (Ու. Ա. Լ. Սեփանյան)
«Կոմսոզոլ»-«Արարատ» 4-1
Գոլը Տ. Գալստյան
«Գինամո»-«Արարատ» 5-0

Եզրափակիչ «Մոլդավիա»-«Նեֆթչի» (Ֆերգանա, Ուզբեկստան) 7-0

1995 թիվ
4-րդ ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Շախյոլ» (Գոնեցկ)	3	3	0	0	8-3	9
2. «Շիրակ» (Գյումրի)	3	2	0	1	6-4	6
3. «Նուրավազոն» (Քոխտալ)	3	1	0	2	6-10	3
4. «Ֆլորա» (Տալլինն)	3	0	0	3	1-4	0

«Շախյոլ»-«Շիրակ» 2-1
Գոլը Ա. Պետրոսյան (9)
«Ֆլորա»-«Շիրակ» 0-1
Գոլը Գ. Գրիգորյան (23)
«Շիրակ»-«Նուրավազոն» 4-2
Գոլերը Գ. Գրիգորյան (12), Հ.

դասավոր մրցանակին: Մրցաբաժնի հեղինակությունն աճեց մրցանակային հիմնադրամի գումարի ավելացմանը զուգահեռ: Արդեն 1995 թվին ԱՊՂ չեմպիոնների զավթը հիմնավոր տեղ գրադեցրեց միջազգային մրցաբաժնի օրացույցում: Փոխվեց նաև քիմերի վերաբերմունքը զավթի խաղարկությանը: Անցյալ տարի, իր նորամուտը մրցաբաժնում հաջողությամբ նեցեց Կիևի «Գինամոն», որն առաջին փորձից «սեփականացնեց» խաղարկվող մրցանակը: Հայկական քիմերից առայժմ առավել հաջող է հանդես եկել Գյումրիի «Շիրակը», որ կարող էր շարունակել յայնպես: Այս տարի ավելի լարված էր հետաքրքիր յայնքալ էր ստանալով, քան ի մասնակցները լուրջ մրցակցություններով եւ «մարտական» կազմով են ժամանել մրցավայր: Ինչպես արդեն նշել ենք, սղասելիքները մեծ են նաև «Փյունիկի» խաղից:

Վարդանյան 29.43 Ու. Ա. Գ. Մարգարյան (35):

Եզրափակիչ «Մոլդավիա»-«Գինամո» 8-0
Գոլերը 5-1

1996 թիվ
«Ո» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Ալտին» (Վլադիկավկա)	3	3	0	0	13-0	0
2. «Ելիմայ» (Սեմիտլասինսկ)	3	2	0	1	7-4	6
3. «Փյունիկ» (Երևան)	3	0	1	2	1-8	1
4. «Կանս Օյլ» (Կանս)	3	0	1	2	1-10	1

«Փյունիկ»-«Ելիմայ» (Վազախսան) 0-3
«Փյունիկ»-«Ալանիա» 0-4
«Կանս Օյլ» (Վրդասան)-«Փյունիկ» 1-1
Գոլը Ռ. Խաչատրյան

Եզրափակիչ «Ալանիա»-«Գինամո» 4-0-1

Հայաստանի բռնցքամարտիկները նախաադարձարկում են

Երեւան, 24 ՅՈՒՆԻՒՄԻ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: Հայաստանի բռնցքամարտիկները սկսեցին նախաադարձարկը նոր մրցաբաժնի: Հունվարի 24-ին 77 հավաքականը մեկնեց Ծաղկաձոր, որտեղ կանգնեցին Ռուսաստանի հավաքականի հետ մրցաբաժնի մրցումներին: Բռնցքամարտի 77 ռեզուլտատները Լեւոն Հովհաննիսյանը Արմենյուրեի թղթակցին սասց, որ մարզիկների սերնդափոխությունը սկզբնական օրերում բարդություններ առաջացրեց հայկական բռնցքամարտում: Բայց վերջին տարիների իրավիճակը կայունացավ եւ այժմ երկրի հավաքականի կորիզը կազմում են աշխարհի եւ եվրոպայի առաջնություններում ոսկե, արծաթե եւ բրոնզե մեդալներ նվաճած երիտասարդները: Նա նեցեց նաև, որ ներկայումս մեծակարգ ուժադրության կենտրոնում են բոլոր խոսումնային ռուսների մարզիկները: Լ.Հովհաննիսյանը ավելացրեց, որ այս տարվա հիմնական մրցումները լինելու են հոկտեմբերին Բուդապեշտում կայանալի աշխարհի առաջնությունը:

մայիսին եւ հուլիսին կայանալու եվրոպայի երիտասարդական եւ ռուսական առաջնությունները եւ ղեկսեներին առաջին անգամ անցկացվելիք եվրոպայի զավթի խաղարկությունը: Ըստ Լ. Հովհաննիսյանի, Հայաստանը ներկայումս բռնցքամարտի լավ մասնագետներ ու մարզիկներ ունի եւ երեք հավաներին եւ միջազգային մրցումներին մասնակցելու համար նախ ունենան անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազա, ադա անկասկած լավ արդյունքների կհասնեն:

Լ.Հովհաննիսյանը զուգահեռ խոսեց աշխարհի մարզաբազայի յայնամաների մասին, նշելով, որ Ֆրանսիայի բռնցքամարտիկները, որոնք անցյալ տարի եղել են այնտեղ, շատ զոհ են մնացել, իսկ Ռուսաստանի հավաքականը ցանկություն է հայտնել Ծաղկաձորում հավաք անցկացնել: Առաջիկա մրցումներին Հայաստանի մարզիկները Վրաստանի հավաքականի հետ միասին եւս կնախաադարձարկեն Ծաղկաձորում:

Միջազգային մրցում Երեւանում

Երեւան, 24 ՅՈՒՆԻՒՄԻ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: 77 բռնցքամարտի ֆեդերացիայում Արմենյուրեի թղթակցին տեղեկացրին, որ ֆեդերացիան մտադիր է 1998 թ. աշխարհի ռուսների կամ երիտասարդների բռնցքամարտի առաջնություն անցկացնել Երեւանում: Հասուկ նշելով, որ 1996 թվականի ժամանակ օլիմպիական անցկացնելուց հետո Հայաստանը զգալիորեն բարելավել է իր հյուրանոցների եւ ենթակա-

ռուցվածքի ցանցը եւ անհրաժեշտ կազմակերպական փորձ ունի: Բացի դրանից, 77 բռնցքամարտի ֆեդերացիան, որը ցանկանում է զարգացնել սիրողական բռնցքամարտի միջազգային եւ եվրոպական ֆեդերացիաների հետ ունեցած կապերը, ռուսաստան է նաև երեւանում անցկացնել այդ կազմակերպությունների համաժողովներ եւ արդեն ստացել է նրանց նախնական համաձայնությունը:

Հայ ձյուդոիստները կմասնակցեն մոսկվայի մրցաբաժնին

Մոլդավաբաժնի լրացված ծառայությունից տեղեկացրեցին, որ Մոսկվա են մեկնել երեք հայ ձյուդոիստներ, որոնք կմասնակցեն միջազգային ներկայացուցչական մրցաբաժնին: Մոտ 50 երկրների ռուսների հետ, Ռուսաստանի մայրաքաղաքի

հասանքի դուրս կգան մարզիչ Դավիթ Խիթրայանի սաներ Անդրանիկ Դարբինյանը (65 կգ, Արմավիր), Նալբանդ Առաքելյանը (65 կգ, Արմավիր) եւ Ասլանյան օլիմպիական խաղերի մասնակից, երեսնամյակ Արսեն Գեորգյանը (78 կգ):

Հավակնորդների քաղաքը նեղանում է

Մեկընդմուտ ընթացի մեջ է բեմիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունը: Տղամարդկանց մենախաղերի եզրափակիչում ամերիկացի Փիթ Սամմիտը հաղթեց ավստրալացի Տոմաս Մուստերին՝ 6-1, 7-6, 6-3: Այսօրվա մրցաբաժնի եզրափակիչում զլխավոր մրցանակը կհաղարկեն Փիթ Սամմիտը եւ իսպանացի Կարլոս Մոյան:

Նաող զուգահեռներում ռուսաստանցի Աննա Կուրնիկովան եւ Մարկ Նոուլիսը (Քահանյան կղզիներ) կհաստատեն իրենց կարգը (Ռուսաստան), 4-6, 3-6 հաշվով զիջեցին Լարիսա Սավչենկո Նեյլանդին (Լատվիա) եւ հարավաֆրիկացի Ջոնաթ Զագեթին:

Փիթ Սամմիտը

Պիկեսն ամրադնդում է առաջատարությունը

Հոլանդացի գրոմայսեր Յարեն Պիկեսը ռաիդանց առաջատար դերը, իր հայրենիքում անցկացվող միջազգային մրցաբաժնի 4-րդ տուրից հետո: Նա ոչ-ոքի խաղաց ուկրաինացի Ալեքսանդր Օնիշչուկի հետ եւ վասակեց 3 միավոր: Հոլանդացուց կես միավոր հետ էին մնում ամերիկացի Ալեքսանդր Յեմոնովսկին եւ բուսնացի Իվան Սուկոլովը:

5-րդ տուրում Պիկեսն ավելի ամրադնդեց իր դիրքը: Նա հաղթելով իր հայրենակից Լյուկ վան Վելլինգ, վասակեց 4 միավոր: Այժմ, հոլանդացի շախմատիստն մեկ միավոր են զիջում Վիկտոր Կուրնյուրը (Շվեյցարիա), Վալերի Մուրյուրը (Ռուսաստան), բուսնացի Իվան Սուկոլովը եւ հոլանդացի Յան Թիմանը:

Ռուսներն ասիականաբար «նվաճում են» Փարիզը

Փարիզում շարունակվող զեղասահի եվրոպայի առաջնության մարզական զույգերի մրցավեճում հաղթեց Ռուսական Մարինա Ելցովա-Անդրեյ Քուլեպով երկյակը: Արծաթե մարգարիտ արժանացավ զեղասահական զույգը, իսկ բրոնզե մեդալները եւս զբաղեցրան ստացան Ռուսաստանում ելեւն Քերեմուր-Անուս Սիխրիդե:

Տղամարդկանց մենասահի ... մ ոսկե մեդալին արժանացավ Ռուսաստանցի Ալեքսեյ Ուրմանովը: Եվրոպայի շախմատիստն «զեղասահի Լարդուկ» Ֆրանսիացի Ֆիլիպ Կանդելյուրն, իսկ բրոնզե մարգարիտ նվաճեց ուկրաինացի Վլադիսլավ Զագորոդնյուկը:

